

Miljöutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kemikalielagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kemikalielagen (RP 75/2016 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Eeva Nurmi, miljöministeriet
- jordbruksöverinspektör Tove Jern, jord- och skogsbruksministeriet
- regeringssekreterare Helena Korpinen, social- och hälsovårdsministeriet
- inspektör Bengt Lindqvist, Naturresursinstitutet
- gruppschef Paula Haapasola, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
- Växtskyddsindustrin rf
- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att kemikalielagen ändras så att en jordbrukare som har avlagt en sådan examen i användningen av växtskyddsmedel som förutsätts i lagen om växtskyddsmedel inte ytterligare behöver skaffa sig behörighet som yrkesmässig skadedjursbekämpare. Genom lagen preciseras även villkoren för återkallelse av registreringen av en skadedjursbekämpare och en person som har avlagt en specialexamen som gäller biocidprodukter som är avsedda för skadedjursbekämpning samt förutsättningarna för begränsning av biocidprodukter som ska överlåtas till allmänheten. Det föreslås att det ska vara straffbart att använda kemikalier i strid med villkoren i det tillstånd som avses i Europeiska unionens kemikalielagstiftning. Det föreslås dessutom att vissa nationella förordningar upphävs som onödiga.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Betänkande MiUB 10/2016 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Det huvudsakliga syftet med propositionen är att ändra 38 § i kemikalielagen så att jordbrukare som har avlagt examen i användningen av växtskyddsmedel i fortsättningen befrias från kravet på behörighet som yrkesmässig skadedjursbekämpare.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande kommentarer.

Jordbrukarna får i dag inte använda rodenticider som endast är avsedda för professionellt bruk, utan de måste köpa de behövliga tjänsterna av ett registrerat skadedjursbekämpningsföretag eller själva skaffa behörighet som yrkesmässig skadedjursbekämpare. I praktiken innebär den föreslagna ändringen att en jordbrukare som har avlagt examen i användningen av växtskyddsmedel själv i sin egen verksamhet får använda också för professionellt bruk avsedda ämnen som används för att bekämpa organismer, dvs. biocider, utan separat examen för skadedjursbekämpare.

Förslaget att underlätta jordbrukarnas användning av biocider är en behövlig reform. De jordbrukare som använder växtskyddsmedel är med stöd av lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) redan i dag skyldiga att avlägga examen i användningen av växtskyddsmedel. Enligt 17 § i lagen om växtskyddsmedel får växtskyddsmedel användas i yrkesverksamhet endast av personer som avlagt examen enligt 10 § i den lagen. På nästan alla gårdar finns någon som avlagt examen i användningen av växtskyddsmedel.

Utskottet konstaterar att förebyggande åtgärder och vanliga rodenticider avsedda för konsumentbruk i regel är tillräckligt effektiva för att förebygga skador i jordbruket. Trots det måste tidvis kraftigare rodenticider användas, eftersom det på gårdarna kan finnas rikligt med näring som lockar gnagare. Innehållet i examen i användningen av växtskyddsmedel motsvarar inte helt de kunskaper som måste påvisas för behörighet som skadedjursbekämpare, men likheterna är tillräckligt stora. Examen inom området för växtskyddsmedel ger på ett allmänt plan tillräckliga förutsättningar för att också förstå de krav som en säker användning av biocider ställer, så det är onödigt att kräva att jordbrukarna dessutom separat avlägger examen enligt kemikalielagen.

Utskottet ser det som nödvändigt att i det här sammanhanget utveckla utbildningen i och examen i användningen av växtskyddsmedel så att också tillräcklig kompetens i användningen av biocider garanteras. Under sakkunnigutfrågningen framkom att Säkerhets- och kemikalieverket Tukes tillsammans med Livsmedelsverket Evira redan har berett anvisningar för användningen av bland annat rodenticider inom foder- och livsmedelsproduktionen. Det vore angeläget att Tukes också bereder tillräckligt omfattande material för självstudier och information särskilt om korrekt användning av rodenticider. Det är också viktigt att försöka styra jordbrukarna så att de vid sidan av kemisk skadedjursbekämpningen också använder andra bekämpningsmetoder.

Användningsmiljön för biocider avviker från användningsmiljön för växtskyddsmedel särskilt i det avseendet att biocider nästan uteslutande används inomhus, varvid arbetssäkerhetens betydelse accentueras. Användaren måste inse att det är frågan om medel som kan vara skadliga för hälsan och måste hanteras försiktigt. Bruksanvisningarna måste följas strikt och användaren måste

Betänkande MiUB 10/2016 rd

använda behövliga skyddskläder. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid såväl miljöfrågor som arbetssäkerhetsfrågor.

Att jordbrukarna befrias från kravet på behörighet som skadedjursbekämpare försvagar enligt utskottet inte den eftersträlvade nivån för miljöskyddet, i det fallet att jordbrukarna följer bruksanvisningarna för biocidpreparaten. Utskottet framhåller dock att det behövs tillräcklig uppföljning på området. Nyligen har förekomsten av ytterst miljöfarliga rodenticider hos vilda djur i Finland utretts för första gången. Enligt resultaten påträffades rodenticider i nästan alla prover, men gifthalterna var dock låga. I uppskattningsvis 12 procent av proverna hade organismerna halter som möjligen kunde ge verkningar. Utskottet ser det som nödvändigt att granska situationen på nytt om några år och utreda om de tillgängliga riskhanteringssätten sänker halterna av dessa medel hos vilda djur.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 75/2016 rd utan ändringar.

Helsingfors 9.6.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Satu Hassi gröna
vice ordförande Silvia Modig vänst
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tiina Elovaara saf
medlem Petri Honkonen cent
medlem Pauli Kiuru saml
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Rami Lehto saf
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Kai Mykkänen saml
medlem Riitta Myller sd
medlem Martti Mölsä saf
medlem Nasima Razmyar sd
medlem Saara-Sofia Sirén saml
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
medlem Mirja Vehkaperä cent.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio.